

יאלו לא הבין מה קורה.

הוא עמד מול החוקר ועצם את העיניים. כך עשה מאז ומעולם. הוא עצם את עיניו מול סכנה, עצם אותן כשנשאר לבדו, עצם אותן כשאמא... וגם באותו בוקר יום חמישי, עשרים ושניים בדצמבר 1993, הוא עצם את העיניים על כורחו. יאלו לא הבין למה הכול לבן.

החוקר הלבן ישב מאחורי שולחן לבן, קרני השמש נשברות בזוגית החלון מאחוריו ומציפות את פניו באור. יאלו לא ראה אלא הילות-הילות של אור, וברחובות העיר אישה, פוסעת לבדה, צל-דמותה מכשיל את צעדיה.

יאלו עצם את עיניו רק לרגע, או כך לפחות נדמה היה לו. גבות קפוצות, פנים שחומות מלבניות, גוף ארוך וכחוש – תמיד היה עוצם את עיניו רק לרגע, ואז פוקח אותן כדי לראות. אבל כאן, בתחנת המשטרה של ג'ונֶיָה, כשעצם את עיניו ראה רק חוטי-אור נמתחים ונחתכים בין שפתיים נעות, כמו לוחשות. הוא הביט אל ידיו הכפותות, הרגיש איך השמש שמחקה את פני החוקר מכה בעיניו, ועצם אותן שוב.

הוא עמד מול החוקר בעשר בבוקר ביום הקר ההוא, וראה את השמש משתברת בזוגית וממלאת בקרניה את ראשו של האיש הלבן, שמפיו הפעור ניתכו השאלות. יאלו עצם את העיניים.

יאלו לא הבין למה החוקר צועק עליו.

הוא שמע קול שואג לעברו: "תפתח את העיניים, בן-אדם!" הוא פקח אותן, והאור, כמו שיפודי ברזל לוהט, ננעץ במצולותיהן. הוא גילה שעצם את עיניו זה זמן רב, שחצי מחייו היו עיניו עצומות. הוא הרגיש כעיוור, וראה לילה.

יאלו לא הבין למה באה לכאן, וכשהבחין בה צנח אל הכיסא.

כשנכנס אל החדר לא היתה כאן הבחורה שאין לה שם. בצעדים כושלים נכנס, בעיניים סומות מן האור המשתבר בזוגיות. הוא נעמד בתוך הלֹבֵן, ידיו כפותות וגופו מצטמרר מזיעה. הוא לא פחד, למרות שהחוקר יכתוב בדו"ח שהנאשם רעד מפחד. אבל לא, יאלו נרעד רק בגלל הזיעה. הזיעה קלחה מכל איבריו, ובבגדיו דבקו כתמי הרטיבות הניגרת מנקבוביות עורו, עם ריחה המוזר. הוא חש שגופו הולך ומתערטל בתוך המעיל השחור הארוך, ובאפו עלה ריחו של מישהו אחר. פתאום גילה שהוא לא מכיר את האיש הוזה ששמו דָאנְגָאל, המכונה יאלו.

ואז הגיעה הבחורה שאין לה שם. ואולי כבר היתה כאן, בחדר-החקירות, וכשנכנס לא ראה אותה. עכשיו ראה אותה, וגופו צנח אל הכיסא. הוא הרגיש שרגליו בוגדות בו, נתקף סחרחורת ולא הצליח לפקוח את עיניו. הוא עצם אותן.

החוקר הרעים בקולו: "תפתח את העיניים, בן-אדם!" הוא פקח אותן וראה מולו דמות שנראתה כמו אותה בחורה שאין לה שם. ככה אמרה, שאין לה שם. אבל יאלו ידע הכול. הוא הניח לה לנמנם לצד גופה השברירי העירום, פתח את תיק העור השחור שלה ורשם את השם, הכתובת ומספר הטלפון, הכול.

יאלו לא הבין למה אמרה שאין לה שם.

נשימתה פרפרה, כאילו האוויר עצמו חונק אותה, והדיבור נתקע בגרונה. רק את המשפט הוזה הצליחה לומר, "אני, אין לי שם". יאלו הרכין את ראשו ולקח אותה.

שם בצריף, למרגלות וילה גַאָרְדִינְגָה השייכת לאדון מִישֵׁל סְלוֹם, שם, כששאל אותה לשמה, אמרה בקול סדוק, בריאות נשנקות: "אני, אין לי שם. אני מתחננת, בלי שמות". והוא אמר: "בסדר, אבל לי קוראים יאלו, אל תשכחי".

והנה היא עומדת כאן ושמה עמה. כששאל אותה החוקר, השיבה בלי היסוס: "שִׁרְיִן רֶעֶד". לחוקר לא אמרה, "אני מתחננת, בלי שמות", ולא הושיטה את ידיה לפנים, כמו בצריף, שם שכב איתה אחרי שפרשה את זרועותיה, וניחוח קטורת עלה מהן. הוא אחז

בכפות ידיה והליט בהן את עיניו, אחר־כך החל מנשק את ידיה הלבנות והריח את בושמי קטורת האורן והמושק. הוא שאף אל קרבו את ריח שְעֵרָה השחור וטיבע בו את פניו עד שיכרוך. אמר לה שהוא שיכור מניחות הקטורת, והיא חייכה, כאילו נשרה מסכה מעל פניה. יאלו הבחין בַּחיוך מתגנב בין הצללים שציירה להבת הנר על הקיר. זה היה חיוכה הראשון בליל האימה ההוא.

מה שִׁרְיִן עושה כאן?

כשפקח את העיניים לקול צעקתו של החוקר, דימה שהוא בְּפִלְוֵנָה. בואי, אמר לה, והיא הלכה בעקבותיו. הם צעדו מחורשת האורנים שלמרגלות כנסיית מאר נִיקוֹלָא וטיפסו במעלה הגבעה אל הווילה. הבחורה מעדה ונפלה, או כך נדמה היה ליאלו. הוא גחן לאוסף אותה, תפס בידה והם המשיכו ללכת. ושוב מעדה, ושוב נרכן מעליה, אבל היא נחלצה מידי, התרוממה, נאחזה באחד הגזעים וקפאה במקומה, מתנשפת בקול. הוא הושיט לה יד, היא אחזה בה, והוסיפה לצעוד לצדו. וכל הדרך הקשיב לקול נשימתה ולפחד שהתנשף מתוכה.

כשהגיעו אל הצריף השאיר אותה בחוץ, נכנס והדליק נר. ניסה לסדר את בגדיו ואת חפציו הפזורים, אבל כשנוכח שהעינין יתמשך, יצא אליה. הוא מצא אותה, ראשה שֶׁעוֹן על הדלת הפתוחה ומפיה בוקע קול, כמיין יבבה כבושה. "אל תפחדי", אמר לה, "בואי, נסדר לך מקום לישון על הרצפה. אל תפחדי".

היא נכנסה בהיסוס ונעמדה באמצע החדר, כמחפשת כיסא להתיישב עליו. יאלו זינק, חטף את מכנסיו מן הכיסא והשליך אותם על קצה המיטה. היא נשארה עומדת, אבודה. "רוצה לשתות תה?" שאל אותה.

במקום לענות הושיטה אליו את ידיה כמבקשת עזרה. כשיאלו אחז בידים המושטות וראה איך הפחד הופך מעגלים־מעגלים בעיניה הקטנות, נרתע ונסוג לאחור. הוא אמר שפחד, הוא יאמר שהרגיש את הפחד, אבל ברגע ההוא עוד לא הבין. הוא לא חש

את הפחד עד שאמר את המילה. אמר אותה, ואז הרגיש אותה. אחר־כך גם כתב אותה. ורק היום, כשהוא נזכר בעיניים הקטנות בין הצללים שרשם אור הנר, כשהוא רואה שוב בעיני רוחו איך מתכווצים האישונים והופכים מעגלים־מעגלים, רק היום הוא חש בפחד, ואומר שפחד מעיניה.

הוא נסוג, וראה אותה קרבה לעברו. ידיה היו תלויות באוויר, כאילו קראה לו וביקשה את עזרתו. הוא התקרב, לקח את כפות ידיה והלטיס בהן את עיניו. אז נרגעה. הוא הרגיש את הרעד חולף בהן, כאילו מיתרי הפחד שפעמו בתוכן הם עורקים המוליכים מתח אל הגוף כולו. הוא הניח את כפות ידיה על עיניו. מביט אל תוך החשיכה, חש איך גופה מתפייס ונרגע, וניחוח הקטורת עלה באפו.

"מה הריח המתוק הזה?" שאל יאלו ונרתע לאחור. הוא התיישב על הכיסא, חפן את פניו בשתי ידיים, ונשאר יושב ככה, לאה ודומם. אור הנר נרעד במשב עצי האורן הנישא מן החורשה. הבחורה שאין לה שם המשיכה לעמוד לצדו, משיבה לעצמה את האוויר ששדד ממנה הפחד כשראתה את הצללית השחורה קרבה אל המכונית, בקצה חורשת האורנים, למרגלות הכנסייה האורתודוקסית. מדוע היא לבושה שוב בחצאית הקצרה וחושפת ככה את הירכיים?

הבחורה יושבת שם מול החוקר, בחצאית האדומה הקצרה, מניחה רגל על רגל, ומדברת כאילו היא גומעת את האוויר בחדר־החקירות עד תומו.

יאלו אמר לה לא ללבוש חצאיות קצרות כל־כך. "מה זה? הגזמת!" היא לא השיבה, רק הציצה בברכיה - שם ננעץ מבטו - אדוות־חיוך חלפה בשפתיה והיא הנידה בראשה. בבוקר יצאו יחד, הוא עצר לה מונית לביירות וחזר אל הצריף.

אבל הנה היא יושבת כאן, באותה חצאית עצמה או באחרת שדומה לה, מניחה רגל על רגל, לשונה זריזה, היא לא מגמגמת כמו שגמגמה שם.

הם ישבו במכונית כמו שני צללים. כשרבץ בפסגת הגבעה שלו, יכול היה לראות רק את השיער האפור שכיסה את ראש הגבר. יאלו ירה את אור הפנס אל המכונית כמי שיורה כדור. כשהיה מתגנב בין עצי האורן, חמוש בקלצ'ניקוב ובפנס, הרגיש תמיד שהוא יוצא לציד. המכוניות היו המלכודות שלו. כמו צייד ציפורים היה בקי בעונות הציד השונות, והתענג על כל עונה ועונה. זה מה שביקש להסביר לחוקר. אמר שבשביל צייד כמוהו, העניין הוא לא הגניבה או הנשים, אלא העונג. העונג לצוד אהבה גנובה מתוך מכונית שחלונותיה מוגפים, ועונג הרגע הראשון כשהאור נופל על הפנים, או על היד הנשלחת אל הירכיים, או על הראש הגוהר על השדיים שמבצבצים מבין קפלי הבגד.

האור של יאלו פגע במטרה. הוא לא שיחק עם האור – ברגע הראשון היה פוגע במקום הנכון. וכשהאור החטיא, ההרפתקה כולה היתה לכישלון, והוא חזר על עקביו, או הסתתר, ממתין שהמכונית תיסע משם. ואז נסוג לאיטו, גורר את כישלונו מאחוריו.

במכה הראשונה או כלום! זו היתה תורת הציד שלו. ויותר מכול אהב את מראה שער הכסף הניצת באור. אלה היו הרגעים המובחרים – ראש־גבר לבן גוהר על השד או גותן אל הירך. הקרן השלוחה מן הפנס פולחת את השיער המלבין, מדליקה בו אור, מקפיאה אותו, והאור המפעפע לתוך הלובן הגוהר מצייר סביבו מעגל מלא. אז פונה אלומת האור מן השיער הכסוף לשרטט את העיניים המבקיעות עתה מן הצד השני, עיני האישה הפעורות בתערובת של תשוקה ופחד.

האור מתקרב. צל־הרפאים יורד במדרון, עכשיו כבר הגביר את אור הפנס והוא מניח לו לשטוף את המכונית כולה. ברגעי הציד הראשונים מקפיד יאלו לצמצם את האור לקרן חדה, דקיקה כחוט. אבל אחרי שהעיניים קפאו הוא מגביר את האור, מניח לו להתפזר, ויורד בעקבותיו. הוא מתקרב אל החלון הסגור והולם בו בקנה הרובה. החלון נפתח, חושף את האימה. אז רוכן ראש הצל אל החלון בצד הגבר, ולא מניח לעיניה של האישה לחמוק

מעניי־הנשר שלו, הפקוחות אל קצה האפלה. מפלח את החושך, מאיר בפנס, צועד בין הצללים המתארכים, הולם בחלון בקנה הרובה, פוקד שיפתחו ואז מביט אל תוך עיני האישה, מתבונן בלהט לראות אותן נקרעות מפחד, ורואה את האישונים נעלמים בתוכן. אחר־כך היה פורש בשקט ואיתו היבול: שזון־יד, טבעת, שרשרת זהב, צמיד, קצת דולרים. שום דבר אחר. נכון, פעם ביקש מאיזה ברנש שיסיר את העניבה מחשש שהפחד יחנוק אותו בעניבה הזאת, שהידלדלה לה מעל החגורה הפתוחה כמין חבל תלייה. ופעם ביקש מאחת הנשים למסור לו את השל הצהוב, ככה סתם, בלי סיבה. יאלו לא רצה יותר, אבל היותר הזה נפל לידיו בנקל. אף פעם לא התאמץ להשיג יותר, אבל כשנתנו לו, לקח, כי מתלאותיו בעיר ההיא ששמה פריס למד שלמתנות לא מסרבים.

אבל עם שִׁרְיָן - איתה הכול היה שונה.

למה היא אומרת שאנס אותה בחורשה?

"אני לא..." אמר יאלו, ושמע את צעקת החוקר:

"הודית כבר, כלב, ועכשיו אתה אומר שלא! אתה יודע מה

קורה בסוף לשקרנים!"

אבל יאלו לא שיקר. נכון, הוא הודה שאפשר לקרוא לזה אונס,

אבל... אבל לא בגלל הלילה ההוא... לא בגלל הלילה ההוא היא

הגישה תלונה אלא בגלל הימים שבאו אחריו.

איתה, שם, הכול היה שונה. הוא רצה לומר לה, אבל לא ידע

את המילים. רצה לומר לה שניחות הקטורת שעלה בלילה ההוא

מזרועותיה התאבך מעליו כעננה לבנה, החליק והשתקע לו עמוק

בעמוד השדרה.

כשאמר לה שהוא אוהב אותה מעמקי עמוד השדרה, שלושה

חודשים אחרי המעשה בחורשה, געתה בצחוק עד שענייה זלגו

דמעות, ובלי הרף נאלצה למשוך באפה. תחילה חשב שהיא בוכה

ורכן לעברה מעל השולחן העמוס מִזֶּה בּמִסְעֵדַת אֶלְפָּר בְּאֶלְאֶשְׂרָפִיָּה,

אבל מקרוב גילה שהיא צוחקת.

"אני צוחקת ממך", היא אמרה לו, "אתה משוגע. גבוה־גבוה,

אבל כלום בראש. מה זה הקשקוש הזה?"
היא התחילה לדבר אנגלית: "פיניש, יו מאסט אנדרסטנד,
אבריתינג איז פיניש".

הוא אמר שאינו מבין אנגלית, ואז אמרה בצרפתית: "סה פיני,
מיסיה יאלו".

"מה פיני?" שאל.

"הסיפור הזה", ענתה.

"אז אותי את רוצה לפינש", הוא אמר.

"בבקשה, מיסיה יאלו, ככה אי אפשר להמשיך. תעזוב
אותי במנוחה, תשחרר אותי. בוא תגיד לי מה אתה רוצה, ואני
לרשותך".

היא פתחה את התיק והוציאה צרור דולרים.

למה אמרה לחוקר שסטר לה כי סירבה לאכול?

לא. הוא לא סטר לה כי סירבה לאכול את הציפורים.

"איך אפשר לאכול את המוזיקה?" אמרה, בוהה בקדירת

הציפורים הצלויים השוחות ברוטב לימון ושום.

"אני לא מסוגלת לאכול ציפורים. זה פשע".

יאלו הכין לה מנה מציפור קטנה. הוא עטף את הציפור בחתיכת

פיתה, טבל את הפיתה ברוטב וקירב אל פיה.

"בו, לא, בחיף".

אבל היד שהחזיקה בציפור המלופפת בפיתה נשארה מושטת,

קרבה לאט אל הפה וחגה סביבו בטרם תנחת על השפתיים

הקפוצות. לבסוף פתחה הבחורה את פיה והחלה ללעוס, כל שרירי

פניה מתכווצים בסלידה.

היא בלעה את הציפור, ולא אכלה ולא אמרה עוד דבר.

יאלו הוסיף ללגום מן הערק ולבחון את פניה. פנים קטנות

היו לה, כמו ירח לבן התלוי מעל צווארה הארוך. הוא רצה לדבר

איתה על הירח. רצה לספר לה איך גילה את הירח, את הכוכבים

ואת שביל החלב שדומה למשיחת מכחול בשמיים, שם בפלוגנה,

למרגלות הווילה שהגורל הוביל אותו אליה מפריס. רצה, אבל

חשש שתצחק לו.

"את לא אוהבת לדבר ערבית, ובטח גם לא אוהבת את עֶבֶד אֱלֹהִים תְּאֶפֶז".

זה מה שאמר לה, או משהו דומה. היא לא הגיבה. הירח הלבן הקטן דמם כאבן מעל הצוואר הארוך, ואחר־כך פרצו הדמעות מעיניה. היא הוציאה ממחטת נייר, מחתה את הדמעות וקינחה את אפה. אבל הדמעות לא חדלו. אז החל לספר לה על עֶבֶד אֱלֹהִים תְּאֶפֶז, "הזמיר השחום", ועל הסיפורים שלו עם סֶעָאד חֶסְנִי ועם שְׂאדִיָה, ועל השיר "ג'באר" שהוא כל־כך אוהב.

אמר שרק בזכות עֶבֶד אֱלֹהִים תְּאֶפֶז למד לאהוב את השירה של נְזָאר קְבָאנִי וש"מכתב מן המצולות", על האיש שטובע באוקיינוס האהבה, הוא השיר הכי יפה ששמע בחייו. אמר שסירב להאמין שלא עֶבֶד אֱלֹהִים עצמו כותב את המילים לשיריו, והשתכנע רק כשקרא על זה בעיתון.

"לא ייאמן, שִׁירִין. המילים נמסות אצלו בפה כמו סוכר, הוא כאילו רוקם איתן אהבה. איך ייתכן שלא הוא כתב את השיר. בסוף השתכנעתי. הלכתי וקניתי ספר שנקרא 'ציור במילים', אבל לא הבנתי אף מילה. השירה הזאת עובדת רק כשעֶבֶד אֱלֹהִים שר אותה. את לא אוהבת את עֶבֶד אֱלֹהִים?"

הירח התבצר בשתיקתו, השרירים המתכווצים הוסיפו לנגוס, ויאילו ראה את העיניים הקטנות תלויות על גבי המשטח הלבן העגול.

רק במסעדת אֶלְבֶר שם לב שעיניה קטנות. בפְּלוֹנָה ראה, אבל לא באמת ראה, כי ניחוח הקטורת שהכריע אותו שם נטל ממנו את כוח הראייה.

"את זוכרת איך... לא יודע מה את הרגשת, אבל אני, אני הרגשתי שם שאני טובע, האוויר היה מלא בריח הקטורת וכבר לא יכולתי לראות שום דבר. תסתכלי עלי עכשיו, תני לי לראות את צבע העיניים שלך".

שִׁירִין בחרה במסעדה הזאת. הם נסעו לכאן בגולף הלבנה שלה,

הוא יושב לידה ולא מצא מה לומר. בטלפון ביקשה שיחכה לה בכיכר סְאָסִין, מול האנדרטה של בְּשִׁיר אֶלְג'מִיל, באחת אחר-הצהריים. יאלו חיכה. עמד בגשם היורד ולא מש ממקומו. ניסה למצוא מחסה ממטחי הגשם בצל האנדרטה, אפילו לא נמלט אל קפה צ'ייס הקרוב. פחד שלא תמצא אותו, פחד שלא תזוהה אותו, פחד שהוא עצמו לא יבחין במכונית.

היא אמרה שתבוא במכונית לבנה. וככה עמד בגשם, ממתין בדריכות לראות אותה במכונית, אבל כשהגיעה לא הבחין בה. הוא השיט את עיניו על פני המכוניות החולפות, ובכל זאת לא הבחין בה. היא עצרה לידו, פתחה את הדלת וסימנה לו בידה. סוף־סוף ראה אותה, ניגש וצנח על מושב העור, ועל רצפת המכונית נקוו אגלי המים שזלגו ממעילו השחור הארוך.

“אתה עוד לובש את המעיל הזה?” שאלה.

הוא לא מצא מה לומר. הרי בשבילה לבש את המעיל הזה, להזכיר לה את הלילה ההוא. הנה, שוב הוא משקר, בלי להוציא מילה מפיו – האמת היא שאינו מסוגל להיפרד מהמעיל. הוא לבש אותו בביירות, ולבש אותו במלחמה במחנה ליד אֶלְעֵדִיָּה, וגם בפריס לבש אותו, ועכשיו הוא לובש אותו בפְּלוֹנָה, לא יכול לפשוט אותו מעליו, ואפילו את הקיץ הוא שונא בגללו. גם בקיץ היה יוצא למסעות הציד בחורשה כשהוא עטוף במעיל. הוא לא מצא מה לומר. פתאום עלה בדעתו עמוד השדרה, הוא רצה לספר לה איך האהבה מפרקת את חוליות הגב, אבל לא אמר כלום. הוא המתין בדממה עד שהגיעו למסעדת אֶלְפֶר. היא החנתה את המכונית והם ירדו. היא נכנסה לפניו, מצאה שולחן בפינה מבודדת ושניהם התיישבו. עוד בטרם יספיק לומר לה שהוא מתגעגע – כפי שתכנן כשהסכימה לצאת איתו למסעדה – הגיע המלצר והיא שאלה אותו מה ישתה.

“ערק”, אמר יאלו.

“ערק”, חזרה שִׁרִין בהיסוס, “למה לא”.

יאלו התחיל להזמין מִזָּה, אבל שִׁרִין נראית כאילו לא אכפת

לה, אולי היא אפילו לא שומעת. הוא היה בטוח שארוחת הצהריים הזאת שהסכימה לאכול איתו תוביל אותם אל ביתו בפּלוּנָה, או אל ביתה בַּלְקָאָמְיָה.

באחת עשרה לפני הצהריים, כשהתקלח, כשמשח את שערו בשמפו הירוק ועצם את עיניו מתחת למי המקלחת החמים – ראה את שִׁירִין. מעליו שוצפים המים ובתוכו שוצפת האהבה. הוא הרגיש שהכול נושר מעליו, שכל חייו נשטפים במים החמים, ונתקף ריגוש מוזר. הוא התחיל לאונן בלי דעת, והכול נשטף. רק אז בא אליה. השאיר את התשוקה בבית ובא אליה ככה, עירום. עמד במקלחת וגמר עם העניין, השאיר את כל התשוקה בבית ובא אליה עם האהבה. האהבה לבדה, אמר לעצמו, אהבה לשם אהבה, כמו עֶבֶד אֶלְהִים. אהבה שאינו יודע איך לומר אותה ובכל זאת יאמר. מאז הפגישה הראשונה עם שִׁירִין הוא לא מפסיק להקשיב לשירים של עֶבֶד אֶלְהִים. אומנם הוסיף לצאת לחגיגות הצייד שלו, אבל כבר לא היה בו דחף אמיתי. ואשר למדאם רַנְדָּה, הוא הפסיק לעלות אליה. שישה חודשים, והוא שכב איתה רק שלוש פעמים, ובכל פעם נאלצה לשים בווידיאו סרט פורנו כי רק ככה יכול היה לשכב איתה.

שִׁירִין אמרה שתעבור בכיכר סָאסִין ותאסוף אותו משם במכונית. הוא חננה את המכונית של מדאם רַנְדָּה בפינת מסעדת לֶאָלָא, עופות בגריל, וצעד בכיוון כיכר סָאסִין.

יאלו חשב שלשִׁירִין אין מכונית. כשצד אותה עם הגבר המאפיר ההוא, ששערו הכסוף גהר על חלקת צווארה, חשב שאין לה מכונית. הגבר המאפיר נמלט מן המקום במכוניתו ונטש אותה ביער, לבדה, רועדת. יאלו לקח אותה אל הצריף כי לא היה לו פתרון אחר.

למה שיקרה ואמרה לחוקר שיאלו דרש שתצא מן המכונית ואמר לגבר להסתלק?

“היא משקרת, אדוני!”

אמר שהיא משקרת, ובו ברגע ניתנה היד על לחיו הימנית. הוא

הרגיש מעגלים לבנים קטנטנים נפלטים מעיניו, והכול התערפל.
ובאמת, מה קרה שם?

ימים ארוכים יבלה יאלו בתאו, ינסה לחבר מחדש את סיפור
המעשה בדיוק כפי שהתרחש. ינסה ויכשל.

אחרי שהטיל את האור על הקורבנות והתקדם לעברם בצעדים
חפוזים, כבר לא יכול לשמוע כלום. אוזניו נמלאו בהלמות
פסיעותיו ובחיוכו החורקני של מגפי הגומי באדמה. זה מה שקרה
תמיד. קול צעדיו הלך וגבר ככל שקרב, עד שלא שמע עוד דבר.
הוא שיגר לעברם את אור הפנס, התקדם, וכשהגיע אל המכונית
ראה את כסוף־השיער מרים את ראשו, אחוז־פלצות, הוא יצא מן
המכונית ונעמד מול יאלו. יאלו שלח מבט בבחורה וסימן בקנה
הרובה שלו. הוא לא התכוון לפקודה לצאת מן המכונית, אבל היא
פתחה את הדלת ויצאה. הוא הפך את פניו וצעד לעברה, ובו ברגע
זינק כסוף־השיער אל המכונית, הניע אותה במהירות לאחור,
הסתובב והמריא משם בנהמת גלגלים. יאלו כיוון את הרובה אל
המכונית, הניח אצבע על ההדק כאילו הוא מתכוון לירות, לפחות
כך זה נראה, ואז שמע את קול בכייה של הבחורה. הוא הפנה את
ראשו וראה אותה כורעת על האדמה, מרעידה בבכי. הוא הנמיך
את הרובה, נעמד לצדה ושתיקה נפלה ביניהם.

הוא לקח אותה לביתו, אבל קודם ביקש שתחלוץ את נעליה. הוא
אחז בידה, עזר לה לקום והם התחילו ללכת. כשהבין שהיא מועדת
על העקבים הגבוהים, תלה עיניים בנעליה. היא הבינה וחלצה
אותן בלי שיבקש, לקחה את הנעליים בידה הימנית וצעדה לצדו.
אבל שוב חזרה ומעדה, כמעט נפלה. רכנה לפנים כמחשבת ליפול,
יאלו מיהר ורכן מעליה, אבל היא הצליחה להתייצב והודקפה. הוא
אחז בידה השמאלית והוביל אותה אל המקום שם היתמר נוחח
הקטורת מזרועותיה הלבנות היפות.

למה שיקרה לחוקר ואמרה שהיתה עם ארוסה?

יאלו לא זוכר שאמר לה שזרועותיה הן כמו אורז בחלב, אבל
במסעדה, אחרי שסטר לה, ואחרי שכבר סיימו לאכול, הזמין

לעצמו אורז בחלב. ושִׁירֵין חייכה, כי נזכרה שאמר לה שזרועותיה טעימות יותר מאורז בחלב.

לא. הוא לא סטר לה בגלל הציפורים, כפי שאמרה לחוקר, אלא משום שהציעה לו כסף, והוא בז לכסף. כבר אכל תריסר ציפורים צליות ושתה חצי בקבוק של ערק בַּלְדִי. רק אז סטר לה, כי פגעה בכבודו.

לא. זה לא נכון מה שסיפרה. הוא לא אמר להם לכרוע. היא נפלה על ברכיה רק אחרי שבן־זוגה המאפיר עזב. ומכל מקום, זה לא היה הארוס שלה. הבחור שיושב בחדר־החקירות הוא לא הגבר שהיה איתה שם בחורשה.

היא אמרה לחוקר שפקד על שניהם לכרוע, שכיוון אליהם את הרובה, שהתכוון להרוג את ארוסה אָמִיל שָׁאֵהִין. אמרה שהתחננה שיחוס עליו, ורק אז הניח לו לנפשו.

“אתה אָמִיל?” שאל החוקר.

“כן, אני אָמִיל שָׁאֵהִין”, השיב הבחור.

“יש לך מה להוסיף?”

“שִׁירֵין סיפרה הכול”, ענה אָמִיל.

היא סיפרה שציווה על אָמִיל לומר תפילה אחרונה לפני שיהרוג אותו שם לעיני אהובתו. “התחלתי אז להתחנן, בכיתי, אבל הוא כמו תיש, ממשיך לכוון את הרובה לראש של הארוס שלי. ואז צעקתי – לא יודעת מאיפה בא לי הכוח – ואָמִיל קפץ בבת־אחת למכונית וברח. הוא ברח משם, תודה לאל. ואני, אני נפלתי בידיים של הנוכל הזה.”

“מה יש לך להגיד על זה, דָּאֵנְיָאל?” שאל החוקר.

הוא הרגיש שתיכף יגמגם, שאבד לו כוח הדיבור. שוב הופיעה האבן הקטנה בתוך פיו. אמו היתה שמה לו אבן־חצץ קטנה מתחת ללשון, כדי שילמד לדבר בלי לגמגם. לימים, כשראה את הדם, נשכח ממנו הגמגום – כך ודאי היה כותב אילו יכול להתבונן שוב אל חייו מבעד למראת הזמן. אבל עכשיו הוא עומד כאן, מרגיש את האבן של אמא תחת לשונו, ולא מוצא את המילים.

"איך ייתכן שהארוס שלך לא הודיע מייד על המקרה?" היה אומר.

"ולמה אז הוא היה גבר מאפיר בשנות החמישים, והיום הוא בחור צעיר?" היה אומר.

"למה נטש אותך שם וברח?" היה אומר.

אבל הוא לא אמר דבר. והחוקר לא הפציר בו לענות. בעיניו היתה השתיקה כהודאה.

"זה האיש שאנס אותך, וממשיך להיטפל אלייך וסוחט אותך, ולוקח ממך כסף?" שאל החוקר.

שִׁרְיָן הנהנה בראשה.

אָמִיל הציץ בשעונו ושאל את החוקר אם יוכלו ללכת כעת.

"כמובן, כמובן", אמר החוקר וליווה אותם לפתח התחנה.

אבל במסעדת אֶלְבֶּר, לא.

שם הוא סטר לה, והיא השתתקה. אחר־כך, כשהזמין אורז בחלב, חייכה. אז אמר לה שהוא אוהב אותה.

"אני מאורסת, יאלו", היא אמרה.

"אני אוהב אותך", אמר.

"מספיק", היא אמרה.

המלצר הביא את החשבון, יאלו סילק אותו מעליו וביקש עוד כוס ערק. הוא לגם לגימה מן המשקה והתבונן בעינייה לפני שעצם, לרגע ארוך, את עיניו.

"אל תירדם עכשיו, בבקשה", אמרה.

"שקט", ענה לה, "תני לי לדבר עם אלוהים".

היא התחילה לדבר, ויאלו הקשיב לה בעיניים עצומות.

"אני מכבדת את הרגשות שלך, אבל כמו שאתה רואה, אני מאורסת, ואני לא יכולה..." אמרה.

"למי, לנבלה שעוב אותך בחורשה וברח?" שאל.

"לא, את ההוא עזבתי. אני מאורסת למישהו אחר".

היא סיפרה, ויאלו הקשיב.

"כמו סרט מצרי", הוא אמר, "ואני הצופה היחיד באולם".

היא אמרה שתקשיב לשירים ערביים למענו, שהיא מכבדת אותו, שהיא מתנצלת, אמרה שסטר לה בצדק, כי פגעה ברגשותיו כשהציעה לו כסף.

”מספיקו!” צעק יאלו.

הוא קם על רגליו והציג לפניו את הסצנה של פְּרִיד שְׁוֹקֵי שסוטר להַגְדֵּד רֶסְתֵּם בסרט ”נערת הנילוס”, ואיך השחקנית נופלת על ברכיה ואומרת לו, ”פרא שלי, אני אוהבת אותך”.

”ככה אני רוצה שתהיי”, אמר. ”את צריכה לאהוב גבר אמיתי, לא את הנבלות האלה. אחד זקן, יכול להיות אבא שלך, והשני מפחד מהצל של אמא שלו”.

”אתה צודק”, אמרה שִׁירֵין, ”אבל מה לעשות, אני אוהבת אותו. הוא למד איתי באוניברסיטה האמריקאית ושכבתי איתו. לקחתי גלולות, אבל פעם אחת שכחתי, לא יודעת למה. כשהודעתי לו שאני בהיריון, ושאנחנו חייבים להתחתן, הוא ברח. אמר שהוא מפחד מאמו. אז הסתדרתי בעצמי. הייתי בדיכאון, ואז לקחה אותי חברה לדוקטור סְעִיד, שעשה לי הפלה והתאהב בי. הוא אמר שכמה שבכיתי, ככה הוא יותר התאהב בי. הגעתי אליו למרפאה. התחלתי לבכות, לא יכולתי לדבר. התיישבתי על הכיסא, שמתי את הראש בין הידיים והתחלתי לבכות, והדמעות יורדות ויורדות. והרופא לא אומר כלום, נותן לי לבכות, יושב ומסתכל עלי. זה הוא שאמר לי אחר־כך שישב והסתכל. אמר שהוקסם ממני בעבור הדמעות – ככה אמר לה, בשפה מליצית, ‘בעבור הדמעות’ – זה מה שאמר, ואז הוא חיבק אותי. לא יודעת כמה זמן בכיתי שם לפני שאמר לי, ‘קומי, תיכנסי לחדר הפנימי’. נכנסתי לחדר ושמעתי אותו אומר לי, ‘תתפשטי’. הורדתי את החצאית והמשכתי לעמוד. ‘לא’, הוא אמר, וסימן על כל השאר. התפשטתי לגמרי, והוא הסתכל בחזה שלי. הרגשתי את זה. לא יודעת איך. הרגשתי את המבטים ננעצים לי בחזה כמו סיכות ושמעתי אותו ממלמל, ‘איזה יופי’. לא ענית, רעדתי מפחד, אמרתי לו, ‘קר לי, דוקטור’, והוא אמר לי לשכב. נשכבתי על מיטה משונה, חצי־מיטה, שכבתי על הגב והרגליים

השתלשלו לי משני הצדדים. האחות התקרבה עם המזרק ביד, הוא הסתכל שם למטה והעיניים שלו – לא יודעת מה היה בהן, פחדתי שיש איזה בעיה. ניסיתי לדבר, אבל הלשון שלי נהייתה כבדה בתוך הפה, כמו חתיכת גומי. מה שקרה אחר־כך אני לא זוכרת. אבל לפני שאיבדתי את ההכרה אמרתי לו, 'ק'ר לי. בבקשה, תן לי שמיכה'. פחדתי והתביישתי, והעיניים שלו כאילו ראו כל מיני דברים. כשפתחתי את העיניים, הכול כבר נגמר ושמעתי את האחות אומרת, 'זהו זה. תודה לאל. תתלבשי ותיכנסי לרופא'."

שִׁרְיִן סיפרה וסיפרה, לשונה הותרה בבת־אחת, היא דיברה ובכתה ומחטה את אפה, יאלו מגיש לה ממצטות נייר ובווער, הכול בתוכו בווער. החצי־מיטה הבעירה בו אש, והסימן שסימן לה הרופא לפשוט את בגדיה הבעיר בו אש, וגם מראה האחות שנועצת בה את מזרק הכלורופורם הבעיר בו אש.

היא אמרה שפשטה את בגדיה, והתוותה מעגלים סביב שדיה הקטנים. הוא הריח את ריח השדיים, את ריח העירום. הוא היה משותק. היא מדברת, הוא מקשיב ומרגיש את שמורות עיניו כבדות, כמו נקשרות בשינה. היא סיפרה על שטף־הדם שהיה לה יומיים אחרי ההפלה ואיך לקח אותה דוקטור סְעִיד אֶלְחֶלְבִי אל מרפאתו הפרטית, איך שכבה שם שלושה ימים עד שהבריאה, ואיך התאהבה בו ביום השלישי.

"נתתי לו לשכב איתי אפילו שלא נמשכתי אליו. אבל הוא לא באמת שכב איתי". היא סיפרה שביום השלישי, בשש בערב, לבד בחדרה, נאבקת בשינה ורעבה לסיגריה, ראתה אותו מגיע. אפולונית הערב כבר החלה לצבוע אפור את האור הגווע. הוא נכנס אל החדר, על ראשו בוהק שער השיבה, התיישב לצדה על המיטה ואמר, "נגמר. תודה לאל הכול בסדר. עכשיו את יכולה לחזור הביתה". היא הסירה את השמיכה כדי לקום, ואז אחז בידה. "ברגע שהחזיק לי ביד הרגשתי שאני אוהבת אותו."

היא אמרה שהאהבה באה מהיד שלו. אצבעותיו, ארוכות כאצבעות פסנתרן, היו שלובות באצבעותיה, ואז

הרגישה את האהבה.

"הוא לקח לי את היד, וביד השנייה החליק על השערות הלבנות. ואז התאהבתי בו". היא אמרה שהתאהבה בו, שקיוותה שיאסוף אותה בורועותיו.

"אמרתי לו - אני לא רוצה ללכת, התרגלתי אליך, דוקטור".
שִׁירִין סיפרה על אותו הערב, על הלילה שכבר הזדחל לעברם, ואמרה שהיא לא יודעת מה קרה אחר־כך.

"לא יודעת מה קרה. לא זוכרת. אתה יודע שאני אף פעם לא זוכרת את הדברים האלה. לא רק עם דוקטור סְעִיד, עם כולם. אתך אני לא זוכרת, עם אָמִיל לא זוכרת. אבל אני דווקא זוכרת את החדר, את הרופא לידי, זוכרת ששכבתי איתו, אבל לא זוכרת את הפרטים ולא יודעת מה באמת קרה שם. למה זה ככה איתי?"
"מה אני יודע", אמר יאלו.

"מוזר, באלוהים, אני לא זוכרת כלום", אמרה.
"אז את לא זוכרת גם איך שכבת איתי?" שאל יאלו. "את לא זוכרת איך בפעם השנייה אמרת שאת מריחה את ריח האורנים, כאילו העצים בתוך החדר?"
"אני אמרתי את זה?"
"בדיוק".

"לא יכול להיות".
"דיברת על ריח האורנים, ואני, אני הרגשתי איך אצלי בגב החוליות מתפרקות".

"לא אמרתי כלום", אמרה שִׁירִין, "לא יכול להיות. כשהייתי אתך פחדתי פחד מוות. בכל מקרה, בוא נשכח מכל זה".
למה שכחה הכול?

שכחה איך סיפרה לו במסעדת אֶלְפֶר על דוקטור סְעִיד ועל ארוסה החדש־ישן אָמִיל. היא ירבה שם כמו איזו אישה זרה, ובעיניה הקטנות משהו שהזכיר את החייתיות שהיתה בבחורים באותו יום שיאלו גמר בדעתו לשכוח, ובאמת שכח. הם לקחו את שלושת הגברים לבית־הקברות וצלבו אותם על האדמה, מתחת

לברושים, בבית־הקברות של מאר מֶתָר. צלבו אותם לפני שירו בהם. אחר־כך קיללו בקול וירקו על האדמה, אבל בעיניהם כבר גר הפחד. יאלו הקיא באותו היום את נשמתו, ואחר־כך בכה, ואחר־כך חזר לביתו ואחר־כך... לא, הוא לא רוצה לזכור עכשיו. הוא עצם את עיניו.

היא אמרה שנשקה לרופא, שמתחה מעט את צווארה כדי ששפתיה יפגשו את שפתיו, אמרה שאהבה אותו.
"נתתי לו לשכב איתי למרות שלא נמשכתי אליו, אבל הוא לא בדיוק..." אמרה.

הרופא אמר לה שיחסי מין מלאים אסורים לה עכשיו, במצבה.
"הוא שכב עם החוזה שלי", אמרה בקול בוכים ומשכה באפה.
"למה את מתכוונת?" שאל יאלו בקול נרעד.
"ככה", אמרה ובאצבעה שרטטה קו בין שדיה. "אני לא הרגשתי כלום. בעצם כן, הרגשתי את החום".

היא סיפרה שאחר־כך ניהלה עם הרופא קשר ארוך, והוא היה קצת משונה, שכב איתה "תמיד ככה".

"איך ככה?" שאל יאלו.

"ככה, כלומר כאן", אמרה, רושמת קו דמיוני בין שדיה.

"כל הזמן ככה?!"

"כמעט", אמרה. "הוא אמר שהוא אוהב את הציצים שלי".

"אל תגידי את המילה הזאת", יאלו אמר. "זה לא יפה שנשים

מדברות ככה".

"אז מה אתה רוצה שאגיד? אני אומרת את האמת".

"תגידי סְהָרָא".

"מה זה סְהָרָא?" היא שאלה.

"כבר שכחת! כשהיית אצלי בבית לימדתי אותך את המילה

הזאת".

"אמרתי לך שאני לא זוכרת כלום".

"שאלת אותי אז מה הפירוש והסברתי לך".

"תסביר לי שוב עכשיו".

"עכשיו לא", אמר יאלו, "אבל אל תשתמשי יותר במילה
ההיא".

היא סיפרה שהרופא לא שכב איתה אפילו פעם אחת. שהיה
מסתפק בגיפופים ו"בשני אלה". "תמיד אמר שהוא פוחד לשכב
איתי באמת כי אנחנו נמצאים במרפאה שלו. אמרתי לו, בוא נלך
למלון. הוא אמר שכולם מכירים אותו, שהוא גבר נשוי. אז היינו
עושים את זה פעם במרפאה ופעם במכונית, וגם שם בפְּלוֹנָה,
כשאנסת אותי..."

"אני אנסתי אותך? איך את מדברת!"

"התכוונתי להגיד, כשלקחת אותי אליך ושכתבת איתי. באותו
היום היינו במכונית. הוא אמר לי להוריד את הראש".

"אולי הוא ראה אותי".

"לא, הוא לא ראה אותך, הוא רצה שאני..."

"רצה שאת מה?"

"רצה שאוריד את הראש, ובדיוק אז הגיע כבודו. פחדנו פחד
מוות. לא יודעת איך הצלחתי להרים את הראש ואיך הוא הספיק
לכסות את עצמו".

"איזה טיפש אני", קרא יאלו. "טיפש וחמור".

"תנמיך את הקול", אמרה שִׁיֶּרֶן, "אני מבקשת ממך, המסעדה
מלאה אנשים. תעשה לי טובה, אל תדבר בקול רם".
ויאלו הנמיך את קולו ולחש - טיפש וחמור.

לאן נעלם ניתוח הקטורת?

מדוע לא הריח את ריח הקטורת כשהבחין בה יושבת כאן
בחדר־החקירות?

במסעדת אֶלְבֶּר הריח, שם היה ניתוח הקטורת שלה עז מן הערק,
עז מן הציפורים הצלויים, מהכול. אבל כאן, בחדר־החקירות הלבן,
כאן לא הריח כלום. אומנם כן, באפו עלה משהו דומה לריח גומי.
וכשיאלץ אותו החוקר לכתוב את סיפור חייו, יכתוב גם על ריח
בית־הסוהר. הוא יאמר שריח הכלא דומה לריח גומי ספוג במים.

ריח בנזין ומזוט וגומי עֶשֶׂן.

כשראה אותה מול החוקר צנח על הכיסא ועצם את עיניו לבקש את ניחוח הקטורת. הוא ראה את אָמִיל יושב לצדה, ראה את שתי ירכיה הצנומות, העירומות, בחצאית הקצרה, ואת צמד שדיה הקטנים העגלגלים, והמתין לריח הקטורת. אבל ריח הקטורת לא בא. אדרבא, הריח האחר עוד הוסיף והתעצם, דומה לריח גומי חרוך שנרטב, ושמש פולחת הכתה בסנוורים את העיניים.

וּשִׁירִין סיפרה.

שם במסעדה היא סיפרה, והושיטה את ידה לאחוז בידו של יאלו. אז הרפתה, משכה את ידה מידו ואמרה, "די, אני מבקשת".
"אני מבקשת ממך, תן לי ללכת. לא רוצה ממך כלום. אני מתנצלת, סלח לי, רק תן לי ללכת".

"ללכת לאן?" שאל יאלו.

"רוצה ללכת הביתה, לחיים שלי", היא ענתה.

"לכי! אני קושר אותך?"

"כן, אתה קושר אותי. תשחרר אותי, אני מבקשת, תן לי ללכת. אני אסירת תודה על הכול, אבל צריך שתבין שזה נגמר, הכול נגמר".

יאלו חש דחף עז לסטור לה שוב, אבל לא עשה זאת. אז, כשפתחה את הארנק והוציאה את הדולרים, אז היה מוכרח לסטור לה. היא הושיטה ליאלו את הכסף, משאירה את הארנק פתוח על השולחן, וביקשה שיניח לה.

"קח הכול", היא אמרה, "ואם אתה רוצה עוד, אני מוכנה

לשלם, רק עזוב אותי במנוחה".

בו ברגע התרומם וסטר לה. הוא שמע קול צעדים קרבים ודימה שאלה הם עובדי המסעדה הממהרים אליו. הוא הכניס יד לכיס, גישש אל הסכין והתכוונן לקרב. אבל הצעדים התרחקו. אז חזר והתיישב במקומו וגמע בלגימה אחת את המשקה שבכוסו. דממה השתררה, מופרת רק בקולות השיעול והבכי של שִׁירִין.

הוא הושיט לה ממחטת נייר והיא החזירה את הכסף לארנק.

אחר־כך הגיש לה מנת קֹבֶה־נִיָּה. היא אכלה, והמילים שוב היו למילים.

הוא סיפר לה על הסרטים המצריים שהוא אוהב כל־כך. בזכות מדאם החל לאהוב אותם. מדאם היתה מבקשת שִׁירָד לביירות פעם בשבוע ויביא לה סרטים ערביים מספריית הווידיאו בשכונת אֶלְסוֹנְדִיכֹו. את שעות הבוקר היתה מבלה בצפייה בסרטים הללו, ולפעמים הזמינה אותו לצפות איתה. על הסרטים האחרים לא דיבר עם שִׁירִין, ומכל מקום, לא ידע מאין היא הביאה אותם. באלה צפתה רק בלילה ורק בחברת בקבוק וויסקי "בלק לייבל". סרטים ערביים ליום, וללילה הסרטים ההם. הוא לא רצה לדבר עכשיו על הסרטים ההם, כי מאז שִׁירִין החל להביט על החיים בעיניים חדשות.

מדוע לא האמינה לו?

מדוע התעקשה לחשוב שהוא סוחט ממנה כסף, שאין משמעות לאהבתו אליה ולשירים של עֶבֶד אֶלְחָלִים חָאפֶּז?
במסעדה, כשסיפרה על יחסיה עם אָמִיל, חש צורך עז לסטור לה שוב. היא אמרה שלאט־לאט השתכנעה שדוקטור סְעִיד לא אוהב אותה.

"איך להסביר לך. לא יודעת, הרגשתי שהוא לא אוהב אותי באמת".

היא אמרה שיחסייה עם הרופא הסתיימו אחרי אותו ליל תופת. "כאילו נפתחו שערי הגיהנום. באתי אליו למרפאה, כמו תמיד, בערך בשש בערב, לבלות קצת זמן ביחד לפני שיחזור הביתה. התיישבנו לפטפט, הוא התקרב אלי, שלח יד לפרום את כפתורי החולצה ושאל אותי על אָמִיל. זה היה כשהתחלתי שוב לצאת עם אָמִיל. נמאסו עלי הסודות, השקרים, הפגישות־לא־פגישות. וחוץ מזה, הוא לא שכב איתי, כבר סיפרתי לך. אז חזרתי לאָמִיל והתחלתי לצאת איתו. לא משנה מה שקרה כשהסכמתי לדבר איתו שוב. הוא אמר שהוא מלא רגשי אשמה, אמר שהוא ככה ושהוא ככה, ושילך ויביא את אמא שלו כדי שנתארס.

לא סיפרתי לדוקטור סְעִיד על אָמִיל, אין לי מושג איך נודע לו. נכון, אמרתי לו שאָמִיל התקשר, אבל לא אמרתי שהלכנו לקולנוע וששכבנו.”

”שכבת איתו?!“ שאל יאלו.

”מה יש? הוא הולך להיות הארוס שלי.”

”שכבת עם שני גברים באותו זמן?”

שִׁירִין לא ענתה. היא השפילה את ראשה ושתקה.

”למה את שותקת?”

היא כבר לא מצליחה להבין אותו, ענתה. הוא, שלקח אותה ואנס אותה ומצלצל אליה בלי הרף, ומכריח אותה לפגוש אותו בבתי־קפה ומחכה לה מול הבית וליד העבודה, וסוחט ממנה כסף ומאיים עליה, עכשיו הוא מתיימר לתת לה שיעור במוסר כי שכבה עם שני גברים?

”ואתה, עם כמה נשים מהחורשה שכבת?”

”לא. אני לא כזה.”

”אז מה אתה? מי אתה? לא יודעת מה עשיתי שאלוהים הביא

אותך אלי.”

”ואחר־כך?” שאל יאלו.

”אחר־כך מה?” אמרה שִׁירִין.

”סיפרת לו על אָמִיל, ואחר־כך?”

”אה, אתה שואל על הרופא.”

היא אמרה שנדהמה כשראתה את תגובתו של דוקטור סְעִיד. הוא שאל אותה על אָמִיל, ושִׁירִין החליטה שהגיעה השעה לספר לו את האמת. כששמע שראו ביחד את ”פני צלקת” ואחר־כך הלכה איתו לארוחת־ערב במסעדה איטלקית, ומשם המשיכו לדירה שלו והיא בילתה איתו את הלילה, הוא לא השתולל מכעס ולא גירש אותה מן המרפאה, כפי שציפתה, אלא החל לכסוס את ציפורניו בקדחתנות, במין רעבתנות, ואחר־כך התקרב אליה וחפן את שדיה בידיו.

”לא, לא”, היא אמרה לו, ”לא רוצה יותר ככה.”

"אני יודע איך את רוצה", הוא ענה והחל לקרוע מעליה את הבגדים. אחר־כך הוביל אותה אל הספה, היא התקלפה מכל בגדיה ועזרה לו לפשוט את שלו. ואז נפתחו שערי הגיהנום.

שִׁירִין אמרה שהיא לא יודעת מה בדיוק קרה שם, אם שכב איתה או לא. אמרה שעמד לו, שהחזיקה בו, שנכנס, אבל היא לא יודעת – אולי גמר מהר, למרות שלא נראו סימנים, ואולי נפל פתאום, העמיד פנים שגמר, והתחיל לנסות מחדש. הוא היה צמוד אליה כל הזמן, כאילו הוא שוכב איתה, אבל לא... ואז אמר שהוא לא מסוגל, שסירסה אותו. "את אישה מסרסת".

שִׁירִין הביטה ביאלו ושאלה, "זה נשמע לך הגיוני?"
יאלו אמר שהוא לא מצליח להבין מה בדיוק קרה שם.
"גם אני לא הבנתי", השיבה שִׁירִין.

"אלוהים, אל תביאנו לידי ניסיון", אמר וצחק.
"זה הגיוני שאני מסרסת גברים?" שאלה שִׁירִין.
"לא יודע לגבי האחרים, אבל לגבי, אני מוכן להוכיח לך כאן ועכשיו את ההפך".

"זה כל מה שיש לך בראש?"
"ומה צריך שיהיה לי בראש?" אמר יאלו, מוצץ ערק מן הכוס.
שִׁירִין המשיכה וסיפרה שהרופא קם, התלבש, השאיר אותה לבד במרפאה והלך.

"התלבשתי מהר, בלי לשטוף את עצמי, פחדתי שנעל את הדלת וכלא אותי שם, אבל הדלת נפתחה, ואני אספתי את עצמי וחזרתי הביתה. זה הכול".

"זה הכול?"
"לא, אחר־כך היה כל הסיפור בפְּלוֹנָה. הוא התחנן שאבוא ונסעתי איתו, ושם קרה מה שקרה, וזהו".
"ואַמִּיל?" יאלו שאל.

"אֶמִיל לא יודע כלום על הקשר שלי עם דוקטור סְעִיד. וחוזן מזה, מה כבר מעניין בקשר חסר טעם כזה".
היא אמרה שגם עם אֶמִיל היא לא מרגישה את הטעם, ובכל זאת

תתחתן איתו. היא שוכבת איתו בלי חשק אבל יש לה חמלה כלפיו, בייחוד עכשיו, כשהוא נושא על כתפיו את כל רגשות האשמה וכל גופו כפוף, כאילו מבקש לגונן עליה.

היא תתחתן עם אָמִיל, אמרה שִׁירִין, והיא מבקשת מיאלו שיבין את מצבה ויפסיק להטריד אותה בטלפון, כי מועד האירוסין כבר קרוב.

“אירוסין? איזה אירוסין?”

“האירוסין עם אָמִיל”, היא ענתה. “החלטנו להתארס. בבקשה ממך, מספיק”.

“האמת יצאה סוף־סוף לאור”, רעם קולו של החוקר. מדוע אמר שהאמת יצאה לאור? כי באה עם אָמִיל ושיקרה? האם כך מתבררת האמת?

החוקר אמר שהאמת יצאה לאור, “ואין עוד טעם בשקרים”. “כן, אדוני”, אמר יאלו, וכבר רצה להודות. הוא השפיל את ראשו, עצם את העיניים והרגיש ששוב הוא עומד להתוודות. הוא שמע את סבו הפְּהָנָא מצווה עליו בקולו הצרוד הבלוע בגרונו: “התוודה!” יאלו נתקף חרדה נוראה כשאמו היתה אומרת שאביה בלע את הקול. כל־כך פחד, שחדל לבלוע את הרוק פן יבלע גם הוא את קולו ויהיה כמו סבא. “התוודה!” שאג הפְּהָנָא.

יאלו לא ראה דבר מלבד זקן לבן שריח מוזר מרחף סביבו. “זה ניחוח הקטורת”, אמרה לו האם, “סבא שלך הוא פְּהָנָא, בני. הוא לועס שֶׁרֶף אורנים ומושק לפני התפילה. כשתגדל, אמן, תהיה גם אתה פְּהָנָא, כמו סבא”.

“אני שונא את כל הפְּהָנָא שבעולם”, אמר דְּאֵנְיָאֵל. אבל הסבא, הכוהן אֶפְרָאם – זה היה שמו מיום שנעשה איש כמורה – שכח הכול. שכח את שמו הפרטי הָאֵבִיל, ואת השם הנוסף שהעניק לו המְלָא הכורדי, שכח שעבד כרצף באתרי הבנייה ברחבי ביירות, שכח את אמו שנפחה את נשמתה הרחק

בכפר ששמו עין נֶרְד, ושכח את אשתו שהסתלקה מן העולם בתום מחלה ממושכת.

כל מה שהפְּהָנָא אֶפְרָאם זכר מאמו היה שערה השחור הארוך שכתמי הדם נקדשו בו כעיניים פעורות. אֶפְרָאם היה לועס שֶרֶף אורנים, בישם את זקנו בקטורת ופחד מן העיניים הפקוחות.

“עצום את העיניים ילד, והתוודה!”

“העיניים של הילד מפחידות אותי. למה הן גדולות כל־כך? למה הריסים ארוכים כל־כך? מאיפה באו לו העיניים האלה? במשפחה שלנו לא היו אף־פעם עיניים גדולות כאלה.”

יאלו לא ידע איך ישיב לשאלות סבו הפְּהָנָא, אבל היה עוצם את עיניו ומתוודה – ששיקר, שגנב תפוח, שלא למד, התוודה על כל מה שעלה בדעתו. והפְּהָנָא המקשיב לווידויים נהפך כהרף עין מכומר העורך את טקס הווידוי לְסבא, ובמקום להטיף מוסר לילד העומד לפניו ומתוודה בווג עיניים עצומות ובראש מושפל, היה מצליף בו בקנה הַתּוֹרֵן.

“לא רוצה להתוודות אצלך, סבא.”

“אני לא סבא, אני האב אֶפְרָאם, ואם לא תתוודה, לא תוכל לאכול מלחם הקודש.”

הוא הכריח אותו להתוודות, ואחר־כך היה מלקה אותו. והילד פחד מקולו המחרחר של סבא, שבישר את שריקת המקל מעל רגליו העירומות.

הוא לא בכה, רק היה בולע את הרוק שבפיו ורועד ממורמר מול סבא.

יאלו כינה אותו סבא השחור. ממוצע קומה ומוצק, עיניו דבש, אפו גדול, והזקן הלבן עוטף את הפנים וגולש לעבר החזה – הגבר הזה היה ראש המשפחה הקטנה, ומלבדו לא היו בה אלא יאלו ואמו, גָּאָפִי. אבא לא היה לו. האב עקר בשכבר הימים לשוודיה, ומאז לא נודע על אודותיו דבר. גם אח לא היה לו ולא אחות. “רק אנחנו שלושתנו”, אמר יאלו לחוקר כשנשאל על משפחתו.

"אנחנו רק שלושה במשפחה: אבא וברא ורוחא קדישא. והברא זה אני".

"מה הקשקושים האלה? אתה חושב שאני מתבדח?" החוקר צרח.

"לא אדוני, רק שסבא השחור היה מדבר ככה. הוא סיריאני, אבל אני חושב שבעצם הוא כורדי. לא יודע מה התערובת המזוזה הזאת, ככה אנחנו, האב הבן ורוח־הקודש. ואמא היא רוח־הקודש, את זה למדתי עוד כשהייתי ילד. אחר־כך סבא הפסיק לקרוא לי ברא. אמר שאני לא ראוי להיות ברא, שברא הוא ישו הבן, ואני יצאתי כמו יהודה איש קריות – בריון, פרחח שלא יצמח ממנו כלום. הוא התחיל לקרוא לי יאלו, לא הרשה לאמא לקרוא לי ברא, ובכל פעם שפנתה אלי כך היה צועק עליה".

למה לא אמר לחוקר את כל אלה?

כששאל אותו על משפחתו, יאלו לא ידע מה ישיב. הוא עצם את עיניו כלא שומע.

"תודה!" רעם קולו של החוקר.

יאלו החליט להודות, ההודאה כבר היתה בגרונו והוא אמר, "כן. אבל זה לא קרה ככה".

"אז איך? בוא נראה".

אמר ששירין לא היתה במכונית עם אָמיל אלא עם גבר אחר.

"שקרן! למה לא אמרת את זה כשאדון אָמיל ישב כאן?"

דממה.

יאלו הרגיש שהדממה פושטת בכל איבריו, דממת מוות שובלעת את כולו, בולעת את קולו וגודשת את אוזניו. כך הרגיש גם כשהגיע אל הווילה. עורך־הדין אמר לו "בוא", והביא אותו מפריס לשם. ושם בכפר, בפּלוּבְנָה, שמע את קולה של הדממה, התיידד איתה, נעשה איבר מאיבריה. הוא גילה שם שללילה יש גוף, שגופו של הליל צונח עליו ומכסה אותו כולו.

לילה כמו מעיל שחור, דממה שדומה לדממה, וכוכבים זרועים מעל ראשו, פניהם אל האינסוף, אינסוף שמוליך עד קצווי הפחד.

עורך־הדין מִשָּׁל סָלוֹם אמר שהביא אותו לכאן להיות שומר
בווילה גְאָרְדִינְגֶה. אמר שהכין בשבילו רובה קלצ'ניקוב וארגו
תחמושת, והראה לו את הצריף, למרגלות הווילה, שם יתגורר.
"כן", אמר יאלו.

"לך לצריף, תסתדר, ואחר־כך בוא אלי למעלה, שאציג אותך
לפני אשתי הגברת רֶנְדֶה ובתי עֵאָדָה".
"כן, כן", אמר יאלו.

"תתקלה, יש מים חמים, תחליף בגדים. קניתי לך בגדים
חדשים. ואחר־כך תצטרף אלי".
"כן, כן", אמר יאלו.

"ובלי התחכמויות, אתה שומע? תשתמש ברובה רק אם משהו
קורה, חס וחלילה. אני לא רוצה שמישהו יראה את הרובה, ולא
רוצה שאשתי תדע עליו".
"כן, כן", אמר יאלו.

"אשתי פוחדת מכלבים, אחרת היינו מביאים כלב שמירה – אני
מתכוון לכלב שיעזור לך – אבל היא פוחדת. ואל תסמוך על אף
אחד, תסמוך רק על אלוהים ועל עצמך".
"כן, כן", אמר יאלו.

יאלו ירד אל הצריף, למרגלות הווילה של האדון מִשָּׁל
סָלוֹם. זה היה מבנה קטן ויפה, ויאלו הרגיש שזכה בארמון, כך
חשב לו כשעמד לבדו בביתו החדש. חדר מלבני גדול, כמעט
ארבעים מטרים רבועים, קירותיו צבועים לבן והרצפה מרופדת
שטיח ירוק. מימין מיטת עץ רחבה מכוסה שמיכת צמר כחולה,
משמאל ספה רודה ישנה ליד שולחן עץ ושלושה כיסאות תזון,
ומן התקרה השתלשלה נורת חשמל עירומה. עוד משמאל היה
ארון ברזל, שיאלו גילה בו שלושה זוגות מכנסיים חדשים וכמה
חולצות ישנות, נקיות ומגוהצות, וגם סוודר צמר בצבע זית.
משמאל לחדר היה מטבח ובו מקרר קטן, כירת גז עם שלוש
להבות, שולחן, וכוננית לבנה עם צלחות וסירים. ליד המטבח
חדר־רחצה קטן ובו אסלה, מקלחון, מראה קטנה, וגם ארונית

תרופות לבנה שמצויר עליה צלב אדום, ודוד חשמלי. יאלו הדליק את הדוד, חזר לחדר, והתיישב על הספה שמוט איברים. בפינת התקרה הימנית הבחין בקורי עכביש, וגם שם לב שהצבע מתקלף במעלה הקיר משמאל. אבל הוא הרגיש כמו מלך. הוא נכנס אל חדר-הרחצה והתקלח במים שלא הספיקו להתחמם. אחר-כך לבש חולצה ירוקה ומכנסיים אפורים, וגילה שהמכנסיים קצרים מדי, כמוהם כשאר שלושת הזוגות התלויים בארון. הוא החליט שבינתיים ילבש שוב את מכנסיו הישנים, ומחר יקנה לו זוג חדש.

לראשונה בחייו הוא עתיד לגור בבית משלו, הרהר, ואמר בלבו שיוכל להביא לכאן את אמא. אחר-כך סילק דעתו מן העניין – הגברת גַאפְרִיָאל אמרה שבכוונתה לחזור לביתה הישן, שהיא שונאת את שכונת עֵין אלְמַאנָה שבה מצאה מקלט עם פרוץ המלחמה, כשנאלצה לעקור מביתה בשכונת הסיריאנים ברובע אֶלְמַסִּיטָבָה.

היא אמרה שהלקוחות מצפים לה שתשוב לשכונה, אמרה שהיא רוצה לחזור למקצוע האמיתי שלה, שבכל ביירות אין עוד תופרת כמותה.

היא אמרה שאין בכוחה לסבול עוד את החיים האלה, שהיא מתגעגעת לשכניה הישנים ושמלחמת-האזרחים כבר הסתיימה או צריך שתסתיים.

היא אמרה שאביה, האב אַפְרָאם, מת כאן כמו נוכרי, מת בודד, והיא לא רוצה למות כאן לבדה, רוצה למות בביתה שלה.

אמרה ואמרה. היתה עומדת שעה ארוכה מול המראה ומדברת. יאלו התחיל לפחד מאמו. האישה הזאת העירה בו אימה והוא החליט ללכת ממנה. לפני שנתיים עזב את הבית ולא חזר אליו מאז. הימים לקחו אותו לאן שלקחו, ושם, במנהרת המטרו בפריס, מצא אותו עורך-הדין מִישֵׁל סְלוֹם והחזיר אותו ללבנון.

מאז שובו ללבנון לא ביקר את אמו. בשום אופן לא יכול היה להצדיק את עצמו בפני החוקר, הרי אין סיבה בעולם שתמנע

מאדם לבקר את אמו.

"פגשתי את אמא שלך", אמר החוקר. "אמרה שהיא לא יודעת עליך כלום. הלכתי אליה הביתה, לעין אלרמאנה, לשאול עליך".
"היא עוד בעין אלרמאנה?" שאל יאלו.
"אתה לא יודע איפה אמא שלך גרה?"
"אני יודע, כן, רק חשבתי שחזרה לאלמסיטבה".
"לא ביקרת אצלה מאז שחזרת מצרפת?!"
"לא".
"למה?"
"לא יודע. לא רציתי. בלי סיבה".

"למה עשית את זה?"

"מה עשיתי?"

"אתה יודע טוב מאוד".

האב אפראם בלע את האותיות כל אימת שאמר "אתה יודע טוב מאוד". החוקר גם הוא בלע את האותיות, כנחנק מן המילים, לגם מכוס המים שלפניו ושאל אותו שוב למה לא ביקר את אמו.

יאלו ידע שהעניין, ככלות הכול, הוא לא אמא שלו. הוא לא ידע למה לא ביקר אותה. אולי מפני שהיה משוכנע שכבר חזרה לביתם הישן, והוא לא אוהב את הבית הישן, שם ימצא את עצמו שוב מול התמונה של סבא השחור, תלויה על הקיר. מעולם לא התוודה לפני סבו על חטאיו האמיתיים. הוא היה בטוח שחטא אחד ויחיד יש בעולם, והוא חוטא בו על כורחו, מוצא את עצמו לבדו עם החטא, נכנס לחדר־הרחצה, מחזיק את החטא בידו ורואה כוכבים.

הוא אמר לשירין שהוא אוהב אותה כי ראה את הכוכבים. רק עם שירין, שם בביתו הקטן למרגלות הווילה, הרגיש שוב את ההרגשה ההיא, את הכוכבים הנפקחים כמו עיניים בגופו של הלילה. עם כל האחרות - עם הנשים בחורשה, עם מדאם או עם

הבנות במלחמה – איתן לא.

“אני אוהב אותך בגלל הכוכבים”, אמר לה במסעדה, אבל היא לא הבינה. אמרה שהיא מוכנה לתת לו את כל הכסף שירצה בתשלום אחד ובלבד שיניח לה לנפשה, שיבוא סוף לסיפור, שתוכל לנשום לרווחה.

בקול בוכים אמרה שהיא מתחננת, שהיא פוחדת ממנו, שהיא לא אוהבת אותו, היא אוהבת מישהו אחר ובקרוב תינשא לו. באותו הרגע סטר לה. הוא מספר לה על הכוכבים, והיא מבינה שהוא רוצה כסף.

קודם שפנו לצאת מן המסעדה הציץ בחשבון שנח על השולחן. הוא ביקש לשלם אבל היא הקדימה אותו ושילמה בעצמה. “אני מזמינה”, אמרה.

“איי־אפשר ככה. את תמיד משלמת”.

“לא נורא. תן לי גם הפעם”, אמרה.

היא שילמה ועזבה, בלי להסיע אותו בחזרה לכיכר סָאסִין, שם החנה את המכונית. היא נכנסה למכונית, לא פתחה לו את הדלת, התניעה ונסעה, משאירה את יאלו עומד לבדו על המדרכה. אמרה שהיא ממחרת ומוכרחה לחזור לעבודה. איזו חוצפה זאת היתה! זה מה שיאמר לה כשיצלצל למחרת. אבל במקום תשובה הוא ישמע את קול טריקת הטלפון. הוא יוסיף ויתקשר עוד עשרות פעמים, ומן העבר השני תישמע דממה. יאלו היה משוכנע שהיא טורקת את הטלפון לשמע קולו. שוב חייג והשתתק כשהרימה, ניסה לא לנשום, אבל אפילו “הלו” היא לא אמרה. השאירה את השקט תלוי בתוך האפרכסת, ואז ניתקה. שלושה ימים בילה כך יאלו במשחק השקט הטלפוני בטרם נפתחו שערי הקול וְשִׁירִין דיברה איתו, שוב ושוב הסכימה להיפגש, גם אם פעם אחר פעם ניסתה להתחמק בכל מיני תירוצים.

למה אמרה שבערב יום־הולדתה הופיע אצלה פתאום והפחיד אותה עד מוות?

יאלו לא עשה דבר. הוא יאמר שלא עשה דבר. עטוף במעיל

השחור הוא עמד בלי נוע מתחת לפנס הרחוב והיא ראתה אותו. לא יכלה שלא לראות, הרי הצית את שתי עיניו וכיוון אותן אל חלונה.

הוא מוכן להישבע שלא עשה דבר, רק הטיל את שני אישונים השחורים הגדולים על זגוגית החלון של חדרה. שעות ארוכות עמד שם כמאובן, ואז פתחה שִׁירִין את החלון והאדים נמלטו מן החדר החוצה. אין לו מושג מה עשו שם בפנים, אבל ענת עשן לבנה נפלטה מן החלון, והוא ראה את שִׁירִין, ראשה מוקף בהילת האד הלבן.

"זה נכון, כלב?! נכון שעמדת שם מתחת לחלון בערב יום־ההולדת שלה?" שאג החוקר.

למה אמרה שהיו בידי שני פנסים, שעמד מתחת לפנס הרחוב ושילח שתי אלומות אור אל החלון?

ולמה שיקרה ואמרה שהחזיק גם קלצ'ניקוב? והתנפל על חלונה כמו אז, כשהסתער בלילה ההוא, בחורשה של פְּלוֹנָה, עליה ועל ארוסה, לבוש במעיל השחור הארוך, במגפיים חורקים על אבני החצץ, בכובע־הגרם הלבן שמסתיר את תווי פניו ובאור הפנס שלו המסמא את העיניים?

למה אמרה לחוקר שעמד מתחת לחלונה חמוש ברובה ובשני פנסים?

אשר לרובה – בלתי אפשרי. מי יעז להסתובב עם נשק ברחוב, ועוד בביירות, ועוד אחרי המלחמה? ואשר לפנס, כל חייו לא היה ליאלו אלא פנס אחד, הפנס המשובח בעולם, שמדאם נתנה לו יום אחד כשהיתה הפסקת־חשמל. פנס שחור דק־גזרה, עם קרן אור דקיקה כחוט, מבזיקה כברק. אבל באותו הלילה לא השתמש בפנס, ולא עמד מאיים מתחת לחלונה, ולא הלם בזגוגית החלון בקנה הרובה.

נכון, הוא הלך ועמד שם. אבל הפנס היה תחוב לו עמוק בכיס המעיל, נח לצד הסכין שלא נפרד ממנה לעולם. ואת הרובה בכלל לא לקח.

עמד שם, ועיניו יקוד אהבה.
"ואת האהבה, אדוני", רצה לומר לחוקר.
"האהבה מביאה לידי שפלות־הרוח, אדוני", רצה לומר.
"האהבה היא הצלב, אדוני".

אבל יאלו לא ידע איך לומר את הדברים מול פני החוקר, כי בכל פעם שהוא מדבר הוא שומע את קולה של אמו גַאבְרִיָאל, גַאבִי, בוקע מגרונו. היא היתה עומדת מול המראה ואומרת שהפנים שלה כבר לא הפנים שלה. היתה ממררת בבכי, ואחר־כך פותחת את הברז ושוטפת את הפנים ואת הדמעות. שעות עמדה ככה מול המראה, אמרה שהיא שוטפת את השנים מפניה.

"רק המים יכולים לשטוף את השנים, ילד".
הוא היה מניח לה והולך, פניה השטופים במי השנים חרותים בעיניו וקולה רודף אותו בצרידותו הקלה, ובהגייה המשובשת של העיצורים, שבגללה היו מילותיה רק דומות למילים.
"איך אתה מצליח להבין מה שאמא שלך אומרת?" שאל אותו פעם טוֹנִי חברו, שעתיד לקחת אותו לפריס.
"כולם מבינים אותה", ענה יאלו, "אנשים מבינים את הדיבור מהבעות הפנים, לא מהמילים".

לא היתה לו שום כוונה להתחכם. הלא הוא עצמו, שלא ידע אלא מילים ספורות בסיריאנית, הבין הכול רק מתנועת עיניו הטובלות בדמעות של סבא. היה עונה לו בערבית, ובמילה הסיריאנית היחידה שידע – "לא".

הוא רצה לומר לחוקר "עזוב אותי. לא, זה לא היה ככה". אבל שִׁרְיָן הכאיבה לו. למה אמרה מה שאמרה? למה הביטה בו כאילו היא רוחשת לו איזו משטמה?
ברגע שנכנס לחדר־החקירות זקפה את אצבעה לעומתו ואמרה:
זה הוא.

בו ברגע נפל מבטו של יאלו על ירכיה העירומות. הוא ראה את הגבר היושב לצדה, ומייד צנח על הכיסא הממתין באמצע החדר לנאשם שיתיישב עליו, חשוף לעין כול, מופקר כל הזמן לעינו

הפקוחה של החוקר.

הוא צנח מול העיניים, עצם את עיניו ולא שמע דבר ממה שאמרה שִׁירִין. כל מה שסיפרה לחוקר סיפרה לפני שהביאו את יאלו אל החדר. בנוכחותו אמרה אך מעט. היא ישבה שותקת, חבויה מאחורי לובן ירכיה הצנומות המציצות מתוך חצאית אדומה קצרה. היא נחבאה מאחורי הלובן כמו שנעלמה אז מאחורי העננה הלבנה שהיתמרה מחלון הדרה.

"באתי ונעמדתי מתחת לחלון כדי להגיד לה שאני אוהב אותה", אמר יאלו.

"רציתי לעשות לה הפתעה ליום־הולדת. יצאתי בעשר בלילה, נעמדתי מתחת לחלון שלה ונשארתי שם עד הבוקר. אמרתי לעצמי שמחר, כשתתעורר ותראה אותי עומד שם כל הזמן בלי לזוז, כמו פנס ברחוב, היא תופתע ותבין כמה אני אוהב אותה". אבל יאלו לא אמר דבר. מילותיו של החוקר הִכו בו כצלִיפות שוט על פניו.

החוקר קבע שיאלו היה חמוש בשני פנסים ובקלצ'ניקוב, שעמד מתחת לחלונה של שִׁירִין והטיל את אור הפנסים על הזוגיות. שִׁירִין פתחה אז את החלון וראתה את יאלו מגביה את הרובה ומכוון אותו אליה. וכשצעקה, ברח. החוקר לא אמר "ברח", אלא סיים במשפט שלם: "וכשצעקה, נשא רגליים ופרח עם הרוח".

"מה זאת אומרת 'נשא רגליים ופרח עם הרוח'?" שאל יאלו.
"זאת אומרת שברחת, פחדן", השיב החוקר.
יאלו דימה את עצמו מטפס על גב הרוח ובורח, וחיוך דק עלה על שפתיו.

"משהו מצחיק אותך?"

"שום דבר, שום דבר", ענה, ובדמיונו ראה את עצמו רכוב על גב הרוח, ראה את המילים. כאלה הן המילים – הוא שומע אותן, וכהרף עין הן לובשות גוף ומתגלמות מולו בעצמים מוחשיים, ממשיים. במקום להאזין למילים או לקרוא אותן, הרגיש תמיד

שהוא נחבט בהן. הוא פחד מסבא השחור כי פחד ממילותיו. הוא שמע את המשפט "גש הנה, בְּרָא!" וידע שמעל ראשו מיטלטלים המספריים. מסוכך בשתי ידיו על שערו קרב אל הסב בעוד המספריים משתלשלים מטה מטה, מאיימים להסתער על השיער. וכשאמא היתה אומרת "לך לבית־הספר" היה רואה מול עיניו, במקום את בית־הספר, נערות עירומות מתרוצצות מאחורי הנזירות, והרגיש איך הרוק צף ועולה לו מן הלסת התחתונה אל השפתיים. וכשסבא ביקש שיטגן לו ביצה, יאלו ראה חצר שורצת כלבים תועים. מאז ומעולם חי ככה את חייו, שומע מילה ורואה מולו משהו אחר. ואין זאת אומרת שלא הבין מה שאמרו לו – הוא הלך לבית־הספר, ידע ש'בְּרָא' הוא 'בן', וידע שחובה למלא אחר כל בקשותיו של סבא כי לבקשותיו של הכֹּהֵנָא אין מסרבים.

הכֹּהֵנָא הלך לעולמו בדרך משונה. תחילה חדל לגמרי מאכילת בשר והסתפק בביצים, חלב וירקות. אחר־כך התנזר גם מביצים וניזון רק מפירות וירקות, ולבסוף נתקף במחלת האבדון.

גֵּאֲבִי אמרה שאבא שלה הלך לאיבוד, ויאלו האמין לאמו. בעיני רוחו ראה את סבא השחור תועה במבוכי דרכים משתרגות. האיש לא ידע עוד איך לצאת מתדר־השינה או מתדר־הרחצה. היה נכנס לשם ולא יוצא אלא אם בא הברֵא להוציא אותו. ולקראת הסוף, היה על הברֵא לצאת מדי לילה לרחובות העיר לחפש אחר סבו, להשיב אותו הביתה.

כשהחוקר אמר "נשא רגליים ופרח עם הרוח" ראה יאלו את עצמו רץ ונוסק על גב הרוח, הוא הרגיש ששרוולי מעילו היו לכנפי ציפור, שבועמדו אז מתחת לחלון נפרד מגופו המוכר והיה לנשר ארך־מקור. הוא הניף את ידיו אל על כאילו עוד רגע יתרומם ויעוף, כשלפתע שמע את קולו המרעים של החוקר.

"תוריד את הידיים, כלב, ותגיד את האמת – היה לך רובה?"

כן או לא?"

"לא", אמר יאלו.

"ושני פנסים?"

”לא“, אמר יאלו.

”למה עמדת מתחת לחלון והארת עם הפנסים על ביתה של העלמה שִׁירִין רָעָד? רצית לחטוף אותה? רצית ממנה כסף? זה נכון שאמרת לה שאתה רוצה להתחתן איתה ולקחת אותה למצרים? למה אתה לא מפסיק להפחיד אותה?“

למה שיקרה ואמרה שאילץ אותה לקנות לו כרטיס טיסה למצרים?

הרי היא שקנתה את הכרטיס ונתנה לו אותו, עם עוד אלף לירות מצריות. אמרה שזאת מתנה, שהוא צריך לנשום קצת אוויר, שהיא עצמה לא יכולה לעזוב את העבודה ולנסוע איתו. באותו היום לא עלה על שפתיה שמו של אָמִיל, באותו היום יאלו האמין שהתחילה לאהוב אותו, ולא העלה בדעתו שנפל בפח כשלקח את הכרטיס ואת הכסף, לא תיאר לעצמו שלא השכיל לראות את הדברים כהווייתם. הוא אמר לה – בואי איתי למצרים, אמר שייקח אותה ללוקסור לראות שם את אלוהים. היא אמרה שלא תוכל לנסוע. הוא לקח מידיה את הכרטיס ותחב אותו עמוק במגירה. הוא מונח שם עדיין. ואת אלף הלירות, שהחליט להחביא בתקווה שִׁירִין תתרצה ותבוא איתו למצרים, נאלץ להמיר אחר־כך למטבע לבנוני ובזבו אותן. אבל הוא קיבל את המתנה, קיבל את השטרות כמתנה, כאות אהבה, ולא כי חמד את הכסף. מכל מקום, החוקר אמר שִׁירִין אמרה שהוא סחט ממנה כסף. אבל הוא עצמו בטוח שלא לקח ממנה אגורה.

למה צעק עליו החוקר: ”מה האמת?!”

האם היה עליו להשיב שהאהבה היא האמת? אבל איך ישכנע את החוקר בָּאהבה?

”האהבה היא שפלות־הרוח, אדוני“, אמר יאלו. ”אהבתי אותה, ועדיין אני אוהב. לא. עכשיו, אחרי כל מה שקרה, אני לא יודע, אבל הסיפור האמיתי הוא שאהבתי אותה והייתי מוכן לעשות למענה כל מה שתבקש.“

”והכסף?!” צוות החוקר.

”הכסף, אדוני, לא היה שום כסף. לכסף אין משמעות.”
”בגלל זה הפחדת אותה והכרחת אותה לשלם, חתיכת
שקרן?!”

”באלוהים, אני לא שקרן, אבל... לא יודע.”

איך ישכנע את החוקר בָּאהבה שעה שמול החוקר מונחת ערימת
ניירות אימתנית, והוא אומר שהיא מכילה את כל המידע על
דָּאנְיָאל, על חברי הכנופיה, על כולם. יאלו הבין ש”כולם” פירושו
מדאם רַנְדָּה ובעלה עורך־הדין מִיִּשֵׁל סָלוֹם, וגמר בלבו שיסרב
לענות על כל שאלה בעניין. איך ידבר סרה ברעיית עורך־הדין
שגאל אותו מן הרעב ומחיי הנוודות בפריס והחזיר אותו למולדת?
לא, הוא לא מוכן לפצות פה. נכון שהוא אדם שפל – כך אמרה לו
מדאם רַנְדָּה כשנודע לה על פשיטותיו הליליות בחורשת האוהבים
– אבל אפילו בו לא תימצא לעולם השפלות להודות ביחסיו עם
מדאם רַנְדָּה ולהכתים את שמו של האיש הטוב שהושיע אותו. וגם
אם יודה, הרי גם אז לא יאמין לו החוקר. אפילו הבעל לא יאמין.
מכל מקום, דבר אחד בטוח – מדאם לא תוכל לטעון שאנס אותה.
שִׁירִין, אם היא רוצה, יכולה לדבר על אונס, אצלה זה שונה. אבל
מדאם לא. שִׁירִין הגיעה לחדר־החקירות, ישבה כאן לצד ארוסה,
ואמרה שאנס אותה שם בחורשה.

למה אמרה ”בחורשה”, ולא ”בצריף”, או ”בבית”?

אולי כי החורשה מתאימה יותר לאונס, חשב יאלו בינו
לבינו. שם מתרחש האונס האמיתי. מה היא יודעת, הבחורה
האומללה הזאת, על אונס? אבל האישה היא – בלי עין
הרע – זאת היתה אישה. בת ארבעים בערך, והטעם שלה
דובדבנים. החבר שלה התיישב על הארץ וטמן את ראשו בין
ידיו כשיאלו לקח אותה אל מאחורי גזע האלון הענק. הוא
צד אותה במקרה. באותו ליל קיץ, כשהדרך הַמְתָּה משאון
המכונניות הנמלטות מביירות הלוהטת אל ההרים, היה משוכנע
שיחזור בידיים ריקות. הוא לבש את מעילו השחור הארוך,
חצה את השביל המפריד בין וילה גַּאָרְדִּינְגָה לחורשה, והתיישב

בחשכת האורנים. ציפה בלי ציפייה. הוא התנמנם קצת, דומה שנמנם, כי לא הבחין במכונית הקרבה אל המלכודת. הוא הקיץ לקול עצירת הגלגלים. פקח את עיניו הכבדות מעייפות וראה את האישה. הוא גישש אל הפנס התחוב לו בכיס המעיל ומיהר להודקף. אין דרך לתאר איך הצליח לקום על רגליו ובה בעת להטיל את האור על הקורבן. אחר־כך התגלגלו העניינים במהירות. הוא התקרב אל חלון המכונית וסימן ברובה. הגבר יצא ראשון, אחר־כך האישה. הוא רמו לה ללכת אחריו, ושם, מתחת לאלון, שכב איתה. כל אותה שעה ישב החבר שלה על הארץ, ראשו בין ידיו. יאלו זוכר רק את טעם הדובדבנים. עדיין היה מנומנם למחצה. הוא הניח את הרובה על הארץ וקרב אל האישה, הידק אותה אליו ואז הניח את ידו מתחת למותניה והיא החליקה אל האדמה. בלי שתפשוט את בגדיה, בלי שיפשוט את בגדיו – גם את המעיל לא פשט – כבר היה בתוך המים. מְיָמֵי לא התנסה במשהו דומה לזה. מי האישה קלחו זכים והציפו הכול, גופה רטט מהנאה. גבר ואישה מחוברים בתוך מעיל שחור, כל פרודות גופם רועדות, מתנים אהבים לצד רובה מנומנם ופנס כבוי. וכשיאלו גמר אחרי שהריק את נשמתו ומכנסיו כבר היו ספוגים מיי־נשים, הוא ניסה לצאת ולא הצליח. האשה לפתה אותו בכוח, הוא חש כאב וצעקה נגדשה בגרונו. כבר הרגיש שעוד רגע יתחיל מחדש, ואז ראה את ידיה הודפות את חזהו ומוציאות אותו ממנה. הוא קם, רכס את מכנסיו, רכן לאסוף את הרובה וחזר לביתו. הוא לא המתין שהשניים יעזבו, פתאום השתוקק לכוס תה חם ופשוט הסתלק. כשהפנה את ראשו לאחור והביט לעבר המכונית, ראה את האישה פותחת את הדלת, החבר שלה התניע, והם נסעו בלי שיעזו להדליק את האורות.

”אבל אני... לא בחורשה”, אמר יאלו.

”לא אנסתי אותה”, הוא אמר.

מה אמרה שִׁרְיִן לארוסה אָמִיל?

הוא יושב כאן בחדר־החקירות לצדה ומהנהן בראשו כיודע כול, אבל הוא לא יודע כלום.

האם סיפרה לו את האמת או שיקרה?

האם סיפרה שנסעה לִפְלוֹנָה עם אהובה הרופא, לשכב איתו שם במכונית? או אולי טענה שיצאו לטיול תמים, כשלפתע תקף אותם פרא במעיל שחור ארוך ואנס אותה?

למה לקח על עצמו הארוס את התפקיד? האם חשב שהוא עושה מעשה אבירות? אילו באמת היה אביר היה גומר אחרת את העניין כולו, חשב יאלו בלב. למה לא התקשר אליו ולא שם קץ לפרשה, כגבר מול גבר? יכול היה להזמין את יאלו לבית־קפה ושם לבוא איתו בדברים, יכול היה לומר לו שגם הוא אוהב אותה, להציע שאחד מהם יוותר ויפנה את מקומו לאחר, כפי שיאה לאביר אמיתי, כפי שנהג הפְּהֶנָּא אֶפְרָאם בחייט אֶלְיָאס אֶלְשָׁאמִי כשנודע לו שבתו חזרה לחיק אהובה משכבר הימים.

בשעתו, כשגולל הפְּהֶנָּא אֶפְרָאם את סיפור הפרשה לפני נכדו, יאלו לא הבין ולא כלום. עכשיו הבין הכול.

באותו היום גדע הסב את הפרשה באבירות, ולנכדו סיפר את הסיפור כדי שילמד וידע אבירות מהי. "כל החיים מקופלים בתוך המילה – אתה אומר אותה, וכבר היא מכה שורש באדמה", אמר הסבא.

כשנודע הדבר לְגֶאפִי תקף אותה הטירוף. יאלו שאל אותה על החייט, ושאל איפה נמצא אביו – ודעתה נטרפה עליה. היא הלכה אל אביה, המטירה עליו קללות נמרצות וגררה והוציאה אותו בכוח מחדרו. הפְּהֶנָּא, בפיג'מה הלבנה המעוטרת פסים כחולים, נגרר בידי בתו, התנדד בתחנוניו כשחזרה ודרשה שיעזוב את הבית. הוא בלע את המילים, ממלמל שברי דברים ונשבע בשם כל הקדושים שכוונתו היתה אך לטובה ושלא רצה אלא להסביר לנכד את חשיבותה של אמירת האמת. ולפתע כרע הפְּהֶנָּא על הארץ, פשט את ידיו כמי שמעלה את עצמו על הצלב, ועיניו מלאו דמעות.

אצל יאלו שקע הסיפור עד מהרה במצולות הזיכרון, וצף ועלה רק כאן, מול החוקר הלבן, מול אפו החרום ועיניו השקועות בארובותיהן.

החוקר זקר את אצבעו מול פניו כאילו הוא עומד לומר משהו. ואולי אמר, אבל יאלו לא הקשיב. הוא חזר והפך בשאלה המשורבטת מול עיניו, כאילו קרא אותה עכשיו מן הלוח השחור בבית־הספר.

למה לא עשה אָמיל מה שעשה אַפְרָאם?
אַפְרָאם היה אמיץ. סירסתי אותו, סיפר לנכדו. "הגיע נפוח כמו תרנגול ועוזב עם הזנב בין הרגליים. נכנס תרנגול ויצא תרנגולת. לא עשיתי כלום, רק נופפתי מולו בנשק הדיבור. האדם, בני, עומד חסר אונים מול המילים. ולכן לא מצא אלוהים האב שם ראוי לבנו יותר מן "המילה". ומה פירושה של המילה האלוהית? פירושה הסוד והאמת שלו. בנך הוא המילה שלך. ואתה, בני, אתה המילה שלי. הִיָּה אתה המילה שלי, כמו שהבן הוא מילתו של האב".

אַפְרָאם קרא אליו את האדון אָלְיָאס אֶלְשָׁאמי, והחייט חשב שהפְהָנָא מבקש לתפור לו קְמָבָאז לְבָן לרגל קידומו בסולם הכמורה והסמכתו לְמִטְרָאן. "בקרב מאוד, בעוד שנה, שנתיים, אולי שלוש, תקראו לי 'סִידְנָא', 'אדוננו'", היה חוזר ומכריז לפני צאן מרעיתו. השנים חלפו, והפְהָנָא חיכה. משעה שמתה אשתו, אחרי אותו מסע שערכו לְחֶמְס לבקש לה רפואה אצל הקדוש יֵאָר אָלְיָאן, הכריז שהיה זה רצון האל. אף דמעה אחת לא הזיל בטקס ההלוויה. עמד וקיבל את תנחומי המבקרים, ובמקום שישיב כנהוג "שלא תדעו צער" או "תיבדלו לחיים", חזר רק על ראשית המשפט "המשיח קם", והמתין שהמנחמים ישלימו – "קם גם קם". הפְהָנָא קבע שאלוהים ביקש להעמיד בניסיון את שפחתו הנאמנה, והתכוון לאשתו האומללה שמתה ממחלת הסרטן. אמר שיש איזו חוכמה שנסתרת מעינינו, בני אנוש, וכל אסון הוא בבחינת ניסיון, אמר שאלוהים מנסה את עבדיו

באסונות שונים ומשונים, ואפשר שהאסון הזה הוא ניסיון מיוחד במינו וגנוזה בו, כביכול, איזו מטרה נסתרת. איש לא התייחס לדבריו ברצינות. ככלות הכול, הכל-יכול אינו נואש עד כדי כך שיפקיד את צאן מרעיתו בידי רֶצֶף פשוט. אבל הפְּהֵנָא אֶפְרָאם הוסיף לחלום על המינוי המיוחל חרף כל מבטי הלגלוג. שיבה זרקה בשערו, הזיקנה כבר נגסה בו, והוא הוסיף להשתתף בטקס המיסה, מצפה לשעתו היפה שבוא תבוא.

החייט חשב שבא להתל בפְּהֵנָא בעניין ההסמכה לבישופות, אך עד מהרה מצא את עצמו עומד בפני המבחן הקשה בחייו. החייט אֶלְיָאס אֶלְשָׁאמִי היה גבר בשנות השישים לחייו, אבל הקפיד על חוות של צעיר לנצח. היה מהדק את הכרס להפגנת מראה חטוב ומחייך מאוזן לאוזן כדי שכולם יבחינו בצחור שיניו המבהיקות. הוא היה מראשוני התושבים ברובע אֶלְמִסְיִטָּבָה בביירות שגילו את רופא־השיניים הארמני נֹבְפָאר בְּכַשִׁיגְיָאן, ואצלו המיר את מערכת התותבות הנשלפות בכמה גשרים קבועים, שדומים כשתי טיפות מים לשיניים טבעיות.

החייט כרע והפקיד את ראשו בין ידיו של הפְּהֵנָא שביקש, "בוא בני, שב כאן בין ידי". הוא הרכין את ראשו, כמעט אדמדם מהחינה, ונשק ליד הדומה לענף כמוש. ואז שמע את המשונה בבקשות וענה את המשונה בתשובות.

"אתה אוהב את הילדה, נכון?"

החייט לא הבין את השאלה, או העמיד פנים שלא הבין.

"איזו ילדה, אדוני?" אמר.

"אתה אוהב את גַּאפְרִיָאל, את הבת שלי, גַּאפִי. אני יודע הכול".

החייט לא ידע מה לענות. אם יכחיש, יצטייר כמנוול בעיני הפְּהֵנָא הנכבד שרואה את בתו היחידה מידרדרת אל התהום ביחסיה עם האיש הזה. ואם יאשר, קשה לדעת מה עומד הפְּהֵנָא לבקש. הוא הסתפק אפוא במנוד ראש קל, מניח לפְּהֵנָא להבין מה שיבין.